

Aan het algemeen bestuur

Datum: 27 februari 2019

Onderwerp: Actieplan Leven-de-Dommel 1.1

Voorstel

1. In te stemmen met actualisatie van Actieplan Leven-de-Dommel tot versie 1.1, met daarin een prioritering van de 7 acties (hoogste prioriteit heeft daarmee nummer 1: water vasthouden en slim sturen in het landelijk gebied)
  2. De looptijd van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 te verlengen tot en met december 2022, gelijk aan de nieuwe bestuursperiode.
  3. Bij de vaststelling van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 op 3 juli 2019 door het nieuwe algemeen bestuur te bepalen of er extra middelen nodig zijn boven op de in april 2017 beschikbaar gestelde middelen (geld en capaciteit) voor het Actieplan Leven-de-Dommel 1.0.
-

0. Korte samenvatting

Dit voorstel betreft de lijn om te komen tot actualisatie van het Actieplan Leven-de-Dommel. Deze nieuwe accenten komen voort uit de opbrengsten van gecombineerde commissievergadering op 13 december 2018 en de daaronder liggende bouwstenen uit:

- de evaluatie van Actieplan Leven-de-Dommel dat is opgesteld n.a.v. de wateroverlast in 2016;
- en de evaluatie van de droogte zomer 2018, die net als in 2016 in nauwe samenwerking met gebiedspartners is uitgevoerd.

Na besluitvorming in het algemeen bestuur op 27 februari 2019 worden deze nieuwe accenten gebruikt voor het opstellen van een Actieplan Leven-de-Dommel 1.1. In de AB-vergadering van 3 juli 2019 is vervolgens de bekrachtiging van dit geactualiseerde actieplan door het nieuwe algemeen bestuur voorzien.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Op 25 september 2018 heeft het dagelijks bestuur de bestuursopdracht 'Evaluatie actieplan met stresstest droogte zomer 2018' vastgesteld. Deze bestuursopdracht bestaat uit de volgende onderdelen:

1. feitenrelaas droogte (bijlage 1)
2. stand van zaken 24 maatregelen uit het Actieplan Leven-de-Dommel (bijlage 2)
3. uitvoeren acties korte termijn bestrijding droogte herfst en winter 2018-2019
4. 'Werkplaatsen' in het gebied: stresstest droogte zomer 2018
5. Bundelen van alle informatiestromen tot een Actieplan Leven-de-Dommel 1.1

De uitkomsten van deze eerste vier onderdelen zijn op 13 december 2018 beeldvormend besproken met het algemeen bestuur en externe bestuurders in een gecombineerde commissievergadering. De uitkomsten van deze vergadering leverden een aantal nieuwe accenten op die aanleiding geven voor het actualiseren van Actieplan Leven-de-Dommel. Deze nieuwe accenten worden nu voorgelegd aan het algemeen bestuur, waarna het Actieplan Leven-de-Dommel wordt aangepast tot versie 1.1 en op 3 juli 2019 aan het nieuwe algemeen bestuur ter vaststelling wordt voorgelegd.

1.2. Beleidscontext/Historie

Totstandkoming Actieplan Leven-de-Dommel

Op basis van een intensief intern en extern evaluatietraject naar aanleiding van de wateroverlast in het beheergebied van Waterschap De Dommel in juni 2016, stelde het algemeen bestuur op 19 april 2017 het Actieplan 'Leven-de-Dommel, naar een klimaatbestendig waterbeheer in stad en buitengebied' vast. Dit plan bevat vier sporen, acht acties en een pakket van 24 maatregelen. Actieplan Leven-de-Dommel is opgesteld in actieve samenwerking met het bestuur van het waterschap en de omgeving. In een gezamenlijke werksessie bij zowel de start als vóór de vaststelling, hebben waterschapsbestuur en externe gebiedspartners (bestuurders vanuit de landbouw, terreinbeheerders, bedrijfsleven, gemeenten en provincie) het Actieplan Leven-de-Dommel unaniem gesteund. Daarbij is afgesproken om de uitvoering van de maatregelen samen ter hand te nemen en ook de tussentijdse evaluatie gezamenlijk te doen.

Tussentijdse evaluatie Actieplan Leven-de-Dommel, inclusief evaluatie droogte 2018

In het dagelijks bestuur van 14 augustus 2018 is besloten om de tussentijdse evaluatie van het Actieplan Leven-de-Dommel met externe bestuurders niet op 11 oktober 2018 uit te voeren, maar op 13 december 2018. De reden hiervoor was dat deze tussentijdse evaluatie niet los gezien kon worden van de droogtecalamiteit. Omdat de droogtecalamiteit in augustus 2018 nog in volle gang was, is toen besloten om zowel de tussentijdse evaluatie van het Actieplan Leven-de-Dommel als de evaluatie van de droogtecalamiteit te bespreken met het waterschapsbestuur en externe bestuurders in een gecombineerde commissievergadering op 13 december 2018.

Op 28 augustus 2018 zijn de externe gebiedspartners uitgenodigd om wederom een bijdrage te leveren aan de evaluatie van de acute droogte in 2018 en zo te komen tot adviezen voor een klimaatbestendig en waterrobuust watersysteem. Op 13 december 2018 zijn in de gecombineerde commissievergadering met de externe bestuurders de resultaten besproken. Die resultaten vormen de basis voor het voorliggende voorstel voor aanpassing van Actieplan Leven-De-Dommel tot versie 1.1.

2. Doel/meetbaar effect

Het doel van dit voorstel is richting te geven aan de actualisatie van Actieplan Leven-de-Dommel op basis van de ervaringen en inzichten van de uitvoering van het bestaande actieplan en de evaluatie van de droogte van zomer 2018.

3. Uitwerking van het voorstel

Voorstel 1: In te stemmen met actualisatie van Actieplan Leven-de-Dommel tot versie 1.1, met daarin een prioritering en een aantal nieuwe inhoudelijke accenten.

Het gedachtengoed en de ambitie van het Actieplan Leven-de-Dommel staan niet ter discussie

De ervaringen en lessen vanuit de droogte van afgelopen zomer 2018 en de evaluatie van het Actieplan Leven-de-Dommel maken duidelijk dat het gedachtengoed en de ambitie van het actieplan nog steeds van kracht zijn. De ambitie is dat het waterschap zichtbaar en **samen met de omgeving** streeft naar een robuust en slim stuurbaar watersysteem dat tegen een stootje kan in droge en natte periodes.

De droogte van de zomer 2018 benadrukt de urgentie voor uitvoering van het actieplan

In de geest van de waterwerkplaatsen, die in het kader van de wateroverlast 2016 door Waterschap de Dommel georganiseerd zijn, zijn in de periode van 1 tot 23 november 2018

ruim 50 open gesprekken gevoerd met diverse mensen in het gebied. Deze gesprekken leverden meer dan 1300 ervaringen, inzichten en adviezen uit de streek op (bijlage 3).

KADER Rode draad uit de gesprekken ‘weerszijde van de zomer’

Iedereen, niemand uitgezonderd, maakt zich zorgen over klimaatverandering, over de extremen in het weer, zowel te nat als te droog. Vooral de extreme droogte maakt mensen bewust dat niet alles maakbaar is en dat we ons daadwerkelijk zullen moeten aanpassen aan dit ‘nieuwe normaal’. Mensen zien kansen om water te besparen en vast te houden door slimmer om te gaan met water, de buitenruimte te vergroenen en zich aan te passen de extremen (adaptatie). Maar vaak weet men niet hoe het watersysteem in elkaar zit, wat er allemaal mogelijk is en ontbreken praktische adviezen. Veel suggesties voor oplossingen kwamen op tafel. Oplossingen die zich richten op het vergroten van de bufferwerking tegen extremen, variërend van kleine schaal (bodem, drainage, beregening) tot lokaal in sloten en beken (vasthouden, verdelen) tot regionaal in ruimtelijke oplossingen in de stad en op het platteland. Er is behoefte aan eenduidige informatie vertaalt in adviezen (“zo zit het” en “dat kan ik doen”). Veel genoemd advies – en tevens grootste uitdaging – is om te komen met prikkels om de gewenste verandering in gang te zetten, in plaats van de huidige (niet houdbare?) situatie zoveel mogelijk te beschermen.

Het Actieplan Leven-de-Dommel gaat al over situaties met teveel (wateroverlast) en te weinig (droogte) water. De opbrengsten uit alle gesprekken ondersteunen en onderschrijven de noodzaak van de maatregelen in het actieplan. De urgentie voor uitvoering van het actieplan wordt er juist nog verder door versterkt.

Daarnaast is het cruciaal om, gelet op de positieve ervaringen met zowel de waterwerkplaatsen als de gesprekken van weerszijden van de zomer, deze intensieve samenwerking met de streek ook tijdens de uitvoering van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 voort te zetten.

De evaluatie van de droogte vraagt om een aantal accentverschuivingen in het actieplan
Actieplan Leven-de-Dommel is opgesteld na de wateroverlast in juni 2016 en richt zich qua opzet, opmaak en voorbeelden minder op de urgentie voor droogte. Daarnaast heeft de evaluatie van de droogte een aantal nieuwe knelpunten in beeld gebracht waarop actie gewenst is. Om deze signalen in het actieplan te verankeren is het wenselijk om het actieplan te actualiseren.

Er is geen noodzaak voor een grote koerswijzigingen. Daarom spreken we ook over een actualisatie van het bestaande actieplan tot een Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 (en niet 2.0).

De droogte levert ons nieuw huiswerk op

Naast de acute aanpak van de droogte in relatie tot het herstel van het grondwater gedurende de winter 2018-2019 werd ook duidelijk dat we als waterschap de komende jaren antwoorden moeten geven op vragen die het klimaatrobuuste watersysteem raken (zie ook bijlage 4):

- Willen en kunnen we extra water inlaten vanuit kanalen?
- Willen we ook waterbuffers voor droogte aanleggen/inrichten en wat betekent dit voor het dagelijkse beheer van sloten en greppels in de haarvaten van ons watersysteem?
- Willen we gebiedsgerichte afspraken maken hoe we het beschikbare oppervlaktewater verdelen tijdens droogte?

Dit zijn vragen die thuishoren in het actieplan, omdat zowel de antwoorden en oplossingen een bijdrage leveren aan het klimaatrobuuste watersysteem. Deze onderzoeksopgaven zitten niet in het bestaande actieplan.

Uit de evaluatie van het bestaande actieplan wordt duidelijk dat de komende jaren de focus gericht moet zijn op het in samenhang uitvoeren van maatregelen

In bijlage 1 zijn de belangrijkste aandachtspunten na ruim 1,5 jaar uitvoeren van het actieplan (april 2017-november 2018) benoemd. Om de volgende aandachtspunten beter te kunnen verankeren is aanpassing van het bestaande actieplan naar een actieplan 1.1 wenselijk, namelijk:

- Samenhang tussen de 14 maatregelen uit het spoor 'slim sturen' met de 4 maatregelen uit het spoor 'ruimte voor water' ontbreekt.
- Het uitrollen van alle 18 maatregelen in het gehele beheergebied is een voorwaarde om op termijn overal slim te kunnen sturen. Het is en-en en niet of-of.
- Benut de mogelijkheden in alle lopende projecten zowel in het stedelijke als landelijk gebied om klimaatrobuustheid mee te nemen.

De gecombineerde commissievergadering op 13 december 2018 met externe bestuurders leert dat de focus meer op het doen moet komen te liggen

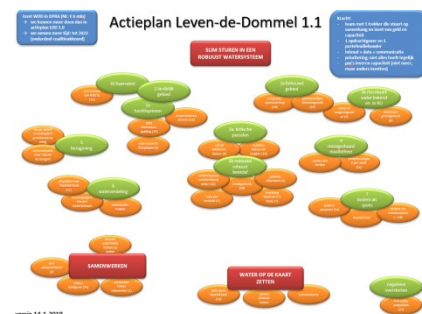
Op 13 december 2018 is in de gecombineerde beeldvormende commissievergadering, op basis van de bouwstenen uit de vier bijlagen, aan zes tafels samen met externe gebiedspartners beeldvormend gesproken over aanvullingen en wijzigingen voor het actieplan. Deze gesprekken aan alle tafels maakte duidelijk dat:

- De noodzaak voor uitvoering van Actieplan Leven-de-Dommel door de droogte nog belangrijker is geworden.
- Er een duidelijke behoefte is aan het uitvoeren van de noodzakelijke maatregelen in het hele gebied, gericht op de knelpunten en tot in de haarvaten van het watersysteem.
- De kracht van de spelers in het gebied meer benut kan worden. Heb het niet teveel over hoe je wil samenwerken, maar ga het gewoon doen. Gebruik daarbij de kennis en informatie die in het gebied aanwezig is.
- Loop niet weg voor lastige en complexe keuzes. Gebruik hiervoor het bestuur. Daar is het bestuur voor.
- Wees realistisch. De ambitie van het Actieplan Leven-de-Dommel is groot. Stel prioriteiten binnen en tussen de maatregelen.

Nieuwe accenten en prioritering versterken de samenhang en de focus op uitvoering van de maatregelen uit het actieplan

De grote lijn voor Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 bestaat uit zeven (clusters van) acties. De zeven acties zijn opgebouwd uit de 24 maatregelen uit het bestaande actieplan aangevuld met nieuwe accenten n.a.v. de evaluaties en in volgorde van prioriteit neergezet (bijlage 5):

1. Water vasthouden en slim sturen in het landelijk gebied: in het hoofdsysteem én in de haarvaten.
2. Sponswerking bebouwd gebied vergroten: in de praktijk en in gemeentelijke plannen.
3. Samen met gebiedspartners werken aan het juiste gebruik op de juiste plek: op perceelsniveau en beekniveau met onderhoud, beheer, projecten, beleid en innovatie.
4. Risicogestuurd maaibeheer: concreet opstellen voor elke watergang met een duidelijk doel, bijbehorende boodschap en advies aan derden.
5. **Onttrekkingen van grond en oppervlaktewater (o.a. beregening):** samen met gebiedspartners in het nieuwe verbrede strategisch (grond)wateroverleg het beleid en de communicatie verbeteren.
6. Waterverdeling: onderzoek naar mogelijkheden voor keuzes en verbetering van de sturing van water in tijde van wateroverlast en droogte.
7. Bodem als spons: versterken van de rol van aanjager van bodemverbeteringsprojecten.

De argumenten voor de voorgestelde actualisatie van het actieplan zijn:

- A. Het spoor 'samenwerken' staat na ruim 1,5 jaar sterk in de steigers. Er zijn gebiedsteams die vragen uit de streek over het verbeteren van operationele beheer van

het watersysteem oppakken, uitzetten en komen tot een integrale afweging. In ieder gebiedsteam zit in ieder geval een regiobeheerder, planvormer en een projectleider. Daarnaast worden er in vier grote clusters door strategische omgevingsmanagers verkenningen uitgevoerd. Samen met de streek verkennen zij kansen en ontwikkelingen voor realisatie van de wateropgaven tot 2027. En er is een online meldpunt om actuele zaken uit het gebied te melden bij het waterschap. In het actieplan 1.1 krijgt het spoor 'samenwerken' dan ook geen extra aandacht meer. De structuur staat, **de ingezette beweging van steeds verdergaande samenwerking zetten we onverminderd voort.** Het is nu tijd om invulling te geven aan de bedoeling: samen met de streek werken aan een klimaatrobuust watersysteem in zowel het stedelijke als landelijke gebied.

- B. De focus in actieplan 1.1 moet daarom ook meer komen te liggen op 'het doen!' Een klimaatrobuust watersysteem, moet ook in de ruimtelijke planvorming en regelgeving geborgd worden. Maar alleen door fysieke ingrepen in het gebied worden er stappen gezet. De uitvoering van maatregelen uit de sporen 'slim sturen' en 'ruimte voor water' moet centraal staan.
- C. Uit de evaluatie bleek dat er spanning was tussen de twee sporen 'slim sturen' en 'ruimte voor water'. Alsof er te kiezen was tussen deze twee sporen. Met als gevolg dat er veel energie is gaan zitten in de afstemming tussen deze twee sporen in plaats van het gezamenlijk realiseren van beide sporen. **De droogte van de zomer van 2018 leert ons nogmaals dat ons watersysteem in de toekomst alleen houdbaar is als we voor de grotere weersextremen zowel slimmer sturen als meer ruimte voor water maken. In actieplan 1.1 bundelen we daarom deze twee sporen en staat "slim sturen in een robuust watersysteem" centraal. Slim sturen kan door technische maatregelen en door natuurlijke processen zo goed mogelijk te benutten.**
- D. Binnen de 24 maatregelen uit het actieplan was geen prioritering. Daarmee leek het of alle 24 maatregelen even belangrijk zijn. Om de focus nu meer op 'het doen' te richten, is in actieplan 1.1 een prioritering aangegeven. **Wat moet er op korte termijn gebeuren, wat kan later in de tijd en wat vergt nog nader onderzoek. Daarvoor is een nieuwe indeling gemaakt van 7 acties die de samenhang en uitvoering van de maatregelen versterkt.**
- E. Een belangrijk onderwerp bij de uitvoering van een deel van de maatregelen is het maken van afspraken over taken en verantwoordelijkheden, over rechten en plichten en over financiering en aansprakelijkheid. **De governance moet hierbij ook vorm krijgen.**
- F. Uit de evaluatie van het actieplan blijkt dat de beschrijving van de gewenste resultaten van de 24 maatregelen niet eenduidig is. Voor elk van de zeven acties wordt daarom in actieplan 1.1 een concreter en gedetailleerder gewenst resultaat beschreven ("wat moet er wanneer af zijn?"). Sturing op de voortgang is daarmee straks gemakkelijker en verantwoording eenduidiger.
- G. Er zijn op basis van de evaluatie van de droogte van de zomer 2018, twee nieuwe acties in het actieplan opgenomen: toepassing van het beregeningsbeleid en de waterverdeling in droge en natte situaties. Met name voor de actie waterverdeling **moeten in de komende jaren een aantal onderzoeksvragen beantwoord** worden om integrale afwegingen en bestuurlijke keuzes voor de toekomst te kunnen maken.
- H. De maatregelen 1 tot en met 4 hebben de hoogste prioriteit en kunnen niet wachten om uitgevoerd te worden. De overige maatregelen, 5, 6 en 7 moeten wel opgestart worden of doorgaan (7), maar de oplevering mag ook aan het einde van de looptijd van het actieplan 1.1 plaatsvinden. Daarmee ontstaat er, indien nodig om maatregelen 1 t/m 4 tijdig op te leveren, ruimte om te schuiven met capaciteit en middelen met de andere maatregelen.
- I. In het actieplan stond ook de maatregel 'aankpak negatieve overstorten' (= als bij hoge waterstanden in de waterlopen er oppervlaktewater de riolering in stroomt). Deze maatregel heeft de afgelopen twee jaar door de naamgeving veel meer bestuurlijke aandacht gekregen dan noodzakelijk. De maatregel draagt namelijk maar in geringe mate bij aan het klimaatrobuust maken. Het is wel een noodzakelijke actie, die los van het actieplan kan worden uitgevoerd.

- J. Daarnaast zijn er binnen de zeven acties een aantal nieuwe inhoudelijke accenten voor het actieplan 1.1:
- Maatregel 1 (1a/1b): niet alleen focus op de hoofdwaters (1a), maar zoals de droogte van afgelopen zomer duidelijk maakte focus op de haarvaten is zeker zo noodzakelijk (zoals ook al in het actieplan was voorzien).
  - Maatregel 2 (2a/2b): bij opstellen van het actieplan was het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) er in de huidige vorm nog niet. Nu wel, en ook de toezegging voor aanvullende Rijksmiddelen. De focus in het DPRA is ook om van landelijke en regionale beïnvloeding te komen naar acties op gemeentelijk niveau. Wat willen als waterschap inbrengen in de gemeentelijke klimaatdialogen (verplicht in DPRA). Dit komt dan uiteindelijk ook in vastlegging in gemeentelijke omgevingsvisies (GOVI's) (maatregel 2b).
  - Maatregel 3 (3a/3b) en 4: deze bestaande maatregelen uit het actieplan mogen niet langer wachten om samen met de streek opgepakt te worden.
  - Maatregel 3b: uitvoering vindt plaats via realisatie van projecten. Binnen projecten (proces realisatie watersysteem) moeten prikkels gesignaleerd worden, maar het is noodzakelijk dat andere processen en partners ondersteuning te bieden om deze prikkels om te zetten in concrete resultaten. Dat vereist vergaande samenwerking over de grenzen van het water(schap) heen en ambtelijke en bestuurlijke nieuwsgierigheid en lef om nieuwe mogelijkheden te verkennen en in praktijk te brengen. Dit past in het gedachtengoed van ons WBP4 en de koers die we samen met de Manifestpartners hebben aangeboden aan de provincie).
  - Maatregel 7: de rol van het waterschap in het bodemdossier is aanjager, aandragen van kennis en experimenten doen en mogelijk maken. Dat gaat goed en zetten we door. Maar het waterschap neemt niet de *lead* over voor de bodem. Het is een belangrijk traject, één van de lange adem en zeer waardevol in de samenwerking (hier vinden de gebiedspartners elkaar). Maar let wel: de bodem is niet dé oplossing voor alle waterproblemen.

Voorstel 2: De looptijd van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 te verlengen tot en met december 2022, gelijk aan de nieuwe bestuursperiode.

Door de looptijd van het actieplan te wijzigen van 2021 naar eind 2022 heeft het nieuwe algemeen bestuur haar eigen plan

Bij het opstellen van het actieplan in 2017 is de looptijd van het actieplan gelijk getrokken met de uitvoering van het WBP4 (2021). Een deel van de maatregelen uit het actieplan zal echter zeker een langere doorlooptijd nodig hebben. Het nieuwe bestuur wordt verantwoordelijk voor het afronden van het WBP4 en het opstellen van het nieuwe waterbeheerprogramma WBP5 (2021-2027). Door de looptijd van het actieplan te verlengen sluit actieplan 1.1 aan op de bestuursperiode van het nieuwe bestuur. De gedachten hierbij is dat het algemeen bestuur, nog meer dan in de huidige situatie, het eigenaarschap van het actieplan naar zich toe zal trekken en zal sturen op de gewenste resultaten. Dit zal ook de programmatische aanpak van het actieplan Leven-de-Dommel zoals die in 2019 start versterken.

Voorstel 3: Bij de vaststelling van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 op 3 juli 2019 door het nieuwe algemeen bestuur te bepalen of er extra middelen nodig zijn boven op de in april 2017 beschikbaar gestelde middelen (geld en capaciteit) voor het Actieplan Leven-de-Dommel 1.0.

Het is nu nog niet goed in te schatten wat de impact is van de 2 nieuwe acties is .

Het is op dit moment niet in te schatten wat de financiële impact op termijn kan zijn voor de twee nieuwe acties: (5) berekening en (6) waterverdeling. Daarbij is er binnen het in april 2017 beschikbaar gestelde budget voor het actieplan ruimte om te schuiven tussen en

binnen acties in de tijd. De in 2019 startende programmatische aanpak van het actieplan zal de sturing op het geheel binnen de beschikbare middelen verder aanscherpen.

Het actieplan Leven-de-Dommel 1.1 is onderdeel van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Het actieplan Leven-de-Dommel maakt integraal deel uit van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). De gezamenlijk overheden in Nederland hebben eind 2018 een bestuursakkoord gesloten om de komende jaren 600 miljoen euro vrij te maken voor DPRA, waarvan uit de regio's circa 300 miljoen moet komen. Het rijk heeft toegezegd met extra middelen de decentrale overheden ondersteunen. Dit kan niet anders betekenen dat er ook een deel naar Midden-Brabant zal komen, gelet op onze regionale bijdrage van 15 miljoen euro door ons Actieplan Leven-de-Dommel in de Uitvoeringsagenda Zuid-Nederland.

3.2. Risico's

Het nieuwe bestuur kan uw advies aan de kant leggen

Gelet op het zorgvuldige traject dat er zowel na de wateroverlast in juni 2016 als na de droogte in de zomer van 2018 met de streek is doorlopen, zal het gedachtengoed en ambitie van het actieplan Leven-de-Dommel naar verwachting niet snel wijzigen. Wel is het denkbaar dat het nieuwe bestuur ook haar eigen accenten wil stellen en uw advies in meer of mindere mate naast zich neerlegt en zal vragen om een aangepast Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 of een nieuwe versie 1.2.

4. Financiën

Conform het voorliggende voorstel worden de in april 2017 door het algemeen bestuur beschikbaar gestelde middelen (geld en capaciteit) voor het Actieplan Leven-de-Dommel doorgezet naar het actieplan Leven-de-Dommel 1.1. Bij de vaststelling van het actieplan op 3 juli 2019 zal ook bepaald worden of er boven op deze middelen aanvullende middelen noodzakelijk zijn. De sturing op deze middelen zal vanaf 2019 binnen de programmatische aanpak voor Actieplan Leven-de-Dommel plaatsvinden, waarbij er ruimte is om tussen maatregelen van het actieplan te schuiven.

5. Uitvoering en evaluatie

5.1. Bestuurlijke vervolgstappen

Na de oordeelsvorming in de Commissie Watersysteem op 13 februari 2019 en bekrachtiging hiervan in het algemeen bestuur van 27 februari 2019 kunnen de tekstuele en inhoudelijke wijzigingen voor het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1. worden doorgevoerd. In de vergadering van 3 juli 2019 is vaststelling van Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 door het nieuwe algemeen bestuur voorzien.

5.2. Externe communicatie

De externe communicatie rondom Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 zal pas na de besluitvorming in het nieuwe AB plaatsvinden.

5.3. Bestuurlijke evaluatie

De voortgang van Actieplan Leven-de-Dommel 1.1. zal via de reguliere verantwoordingslijn (BURAP's) plaatsvinden.

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur,

ing. A.H.C. Huijbers
waarnemend watergraaf

drs. A.G. Dekker
secretaris

Bijlagen

1. Samenvatting stand van zaken actieplan Leven-de-Dommel (nov 2018)
2. Feitenrelaas droogte zomer 2018 (nov 2018)
3. Weerszijde van de zomer-opbrengst (dec 2018)
4. Bestuurlijke vraagstukken ontstaan als gevolg van de droogte zomer 2018 (dec 2018)
5. Praatplaatje opzet actieplan Leven-de-Dommel 1.1 (jan 2019)

Besluit

Actieplan Leven-de-Dommel 1.1

Het algemeen bestuur besluit conform voorstel zonder hoofdelijke stemming

1. In te stemmen met actualisatie van Actieplan Leven-de-Dommel tot versie 1.1, met daarin een prioritering van de 7 acties (hoogste prioriteit heeft daarmee nummer 1: water vasthouden en slim sturen in het landelijk gebied)
2. De looptijd van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 te verlengen tot en met december 2022, gelijk aan de nieuwe bestuursperiode.
3. Bij de vaststelling van het Actieplan Leven-de-Dommel 1.1 op 3 juli 2019 door het nieuwe algemeen bestuur te bepalen of er extra middelen nodig zijn boven op de in april 2017 beschikbaar gestelde middelen (geld en capaciteit) voor het Actieplan Leven-de-Dommel 1.0.

Aldus vastgesteld in de vergadering van .

het algemeen bestuur,

ing. A.H.C. Huijbers
waarnemend watergraaf

drs. A.G. Dekker
secretaris

Op
van Noord-Brabant.

ter kennisgeving gezonden aan Gedeputeerde Staten